

verslag

Verslag van Stakeholdersbijeenkomst
Afsluitdijk

Datum bespreking

3 oktober 2013

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Projecten

"Het Smedinghuis"
Zuiderwagenplein 2
8224 AD Lelystad
Postbus 600
8200 AP Lelystad
T 0320-299111
F 0320-234300

Contactpersoon
Jan Driebergen
*projectleider omgeving
Afsluitdijk*

T 06-53698902
jan.driebergen@rws.nl

Datum
1 november 2013

Nummer

Opening en welkom

Lukas Meursing, omgevingsmanager, is vandaag de dagvoorzitter. Hij opent deze stakeholdersbijeenkomst, die gehouden wordt in het Stadhouderslijk Hof in Leeuwarden.

Joost van de Beek, projectmanager, heet iedereen welkom: vandaag zullen we ons buigen over het Masterplan Beeldkwaliteit (ochtend) en over de uitwerking van de varianten (middag). De regio (De Nieuwe Afsluitdijk, DNA) zal vandaag geen onderdeel verzorgen, dat komt de volgende keer (14 november) weer. Vanuit DNA zijn de stakeholders wel recent per brief geïnformeerd over de voortgang, Jan Doornbos is vandaag aanwezig voor eventuele toelichting daarover.

Joost memoreert een paar gebeurtenissen van de afgelopen tijd rond de Afsluitdijk: het theaterspektakel Leeghwater bij Breezanddijk, de bouw van een pilotcentrale voor Blue Energy en een werkbezoek van minister Schultz van Haegen.

Terugblik

Daarna houdt Lukas een presentatie, waarin hij terugkijkt op de periode na de vorige stakeholdersbijeenkomst. Voor zijn presentatie zie het eerder toegestuurde powerpoint document. Op een aantal punten wordt naar aanleiding van vragen nader ingegaan.

- De op 4 april ingebrachte klantwensen zijn door Witteveen + Bos teruggekoppeld met de inbrengers en n.a.v. de ingekomen reacties aangescherpt. Het al dan niet toekennen van klanteisen is nu nog niet aan de orde, dat wordt in de volgende fasen geleidelijk duidelijk. Zodra die duidelijkheid er is, zal dit met de indieners worden besproken.
- Er is begin september een bewonersavond gehouden in Kornwerderzand, waarin de varianten voor versterking ter plaatse verder zijn toegelicht en de zorgen van de bewoners naar voren zijn gebracht.
- Van 26 augustus t/m 23 september heeft het Startdocument ter visie gelegen. Er zijn ongeveer 20 zienswijzen ingebracht, die zullen in een Nota van Antwoord worden behandeld. De indieners krijgen daarover bericht na bespreking in het bestuurlijk overleg van eind november a.s. In dit bestuurlijk overleg zitten bestuurders van rijk, provincies en gemeenten bij elkaar. Na dit bestuurlijk overleg stelt de minister van I&M de Nota van Antwoord vast.
- Voor windenergie op of nabij de Afsluitdijk is op verzoek van Tweede Kamer door de minister van I&M opdracht gegeven aan Rijkswaterstaat om de moge-

lijkheden in kaart te brengen. Dit gebeurt buiten project Afsluitdijk. In december zal de minister hierover in een brief de Tweede Kamer informeren. Het vervolg is afhankelijk van het standpunt van minister en Tweede Kamer. Mocht het komen tot daadwerkelijk mogelijk maken van windparken op of nabij de Afsluitdijk, dan kan dat gevolgen hebben voor project Afsluitdijk. Naast dit onderzoek van het rijk loopt op dit moment vooronderzoek door een initiatiefnemer (Eneco) naar windturbines op de dijk.

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Projecten

Datum
1 november 2013

Nummer

Beeldkwaliteit

Vervolgens is het woord aan Ytje Feddes en Paul de Ruiter, die een presentatie geven over het voorlopig Masterplan Beeldkwaliteit. Voor de presentatie zie het eerder toegestuurde powerpoint document. Op de volgende punten wordt naar aanleiding van vragen verder ingegaan.

- Bij de beelden van het dijklichaam met een fietspad aan de Wadzijde wordt aandacht gevraagd voor het zicht naar de IJsselmeerkant.
- Bij de beelden van de landschappelijke samenhang tussen dijk en haven bij Den Oever wordt opgemerkt, dat die samenhang de afgelopen jaren bepleit is in het kader van de dijkversterking van de Havendijk door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, maar dat die toen is afgewezen. Reactie: dat ging om een kering buitenom, die voor beide projecten (Afsluitdijk en Havendijk) een aantal malen duurder was dan de basisoplossing. Daarom is door het Hoogheemraadschap niet voor die oplossing gekozen. Overigens komt de samenhang bij Den Oever momenteel aan de orde in het door de regio/DNA ontwikkelde Masterplan Den Oever.
- In de landschappelijke beelden lijken de huizen bij de schutsluis van Den Oever te zijn verdwenen, maar dit blijkt niet het geval te zijn.
- Aandacht wordt gevraagd voor meer vaardoelen voor de watersport, bijv. bij Monument en Breezanddijk, in de vorm van passantenhavens.
- Naar aanleiding van de beelden van zonnepanelen op het dijklichaam wordt gewezen op het risico van verblinding van automobilisten. Andere aandachtspunten zijn de wijze van bevestiging, het ingraven van benodigde elektriciteitskabels etc. en hun invloed op het beheer. Dit zijn punten van onderzoek bij een proef voor zonne-energie op de dijk.
- Geconstateerd wordt, dat er vanuit het Masterplan erg veel ruimte wordt geboden aan allerlei ambities. Je zou daarbij moeten streven naar concentratie, liever dan "verdunding". Toelichting: dit zijn inzichten vanuit ruimtelijke vormgeving, die nader moeten worden afgewogen in de planuitwerking, zowel voor de dijkversterking en vergroting van de afvoercapaciteit als voor de verschillende andere ambities.

Hierna gaan de deelnemers uiteen in drie groepen, waarin wordt ingezoomd op 1) de dijk 2) Den Oever 3) Kornwerderzand. Zie voor verslaglegging # 2308119.

Varianten planuitwerking

Na de lunch heropent Lukas de plenaire bijeenkomst en geeft het woord aan Jacqueline Bulsink van Witteveen+Bos. In haar presentatie gaat zij de varianten voor dijklichaam, schutsluizen en pompen bij langs, met steeds de meest in het oog springende voor- en nadelen. Op de volgende punten wordt naar aanleiding van vragen verder ingegaan.

- Naar aanleiding van het onderwerp stabiliteit van de dijk wordt gewezen op hoge waterpeilen die voorkwamen in een recent gegraven kabelsleuf in het dijklichaam.
- Naar aanleiding van de variant van het dijklichaam die 10 meter de

Waddenzee in gaat: als dit op veel andere punten een prima oplossing is, moet je daar wel serieus naar kijken.

- Er worden vraagtekens gezet bij de geringe overslag van verschillende varianten voor het dijklichaam: kun je het dan nog wel een overslagbestendige dijk noemen? Dat die overslag relatief gering is, is het gevolg van golfremmende nieuwe bekleding op het buitentalud in enkele varianten. Dit is nodig, omdat die bekleding is afgekeurd (nieuw gegeven). Er is nogsteeds sprake van een overslagbestendige dijk omdat er meer overslag zal worden geaccepteerd dan bij een standaard dijk gebruikelijk is.
- Opgemerkt wordt verder, dat de nieuw aan te brengen bekleding getoetst moet worden aan ecologie en ruimtelijke kwaliteit. Is het niet mogelijk een deel van de dijk bij Kornwerderzand met voorlanden/kwelders te versterken?
- Ook wordt gevraagd naar de mogelijkheid om met de pompen energie op te wekken, door ze als turbine te gebruiken in periodes als er niet gepompt hoeft te worden. Reactie: dit heeft negatieve invloed op capaciteit en visvriendelijkheid van de pompen.

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Projecten

Datum
1 november 2013

Nummer

In twee rondes van drie werksessies wordt vervolgens dieper ingegaan op de varianten voor 1) het dijklichaam 2) Den Oever (schutsluizen) 3) Kornwerderzand (schutsluizen en waterafvoer spuisluisen). Zie voor verslaglegging het verslag van Witteveen+Bos.

Terugkoppeling en afronding

Vanuit de groepen wordt een selectie van het besprokene gerapporteerd:

1. Dijklichaam

- Het afkeuren van de buitenbekleding is voor de deelnemers een nieuw gegeven. Daardoor ontstaat een breder scala aan varianten.
- Binnen de groep is voorgerekend dat een overslag van 140 l/s/m bij een maatgevende storm een peilstijging van 20 cm op het IJsselmeer geeft.
- Als het dijklichaam 10 meter de Waddenzee in gaat (variant D1) kun je dat wellicht compenseren door nieuwe natuur in de Waddenzee.
- Ontwerp Kornwerderzand-Friese Kust graag zo goed mogelijk aan laten sluiten bij de rest
- Bij de afweging van een plek voor een fietspad spelen ook mogelijke verstoring van vogels en sociale veiligheid een rol. Als variant zou je ook kunnen denken aan een fietspad dat alternerend aan weerskanten van de kruin komt te liggen.

2. Den Oever

- Voorkeur voor een zo kort mogelijke waterkering. Gepleit wordt nogmaals voor synergie met de dijkversterking bij Den Oever.
- Pompen liever niet uithijsbaar, maar vast: dan kun je ze wellicht als pompen niet nodig is gebruiken als turbines voor energiewinning.
- Aandacht wordt gevraagd voor de veiligheid van mensen bij plaatsing en onderhoud van pompen.

3. Kornwerderzand

- Belangrijkste wens hier is: beschermd dorpsgezicht behouden.
- Graag ook aandacht voor de kans op schade aan de bruggen tijdens storm, als criterium voor de beoordeling van de varianten.

Hierna ronds Joost af. Op zijn vraag, hoe men deze dag ervaren heeft, komen als reacties: prima dag, goede organisatie, aangenaam verrast door de brede benadering van het Masterplan Beeldkwaliteit.

Joost bedankt iedereen voor de waardevolle input, die mee gaat in de nu komende

inperking van de oplossingsruimte. Daarover zal de komende maand een advies aan de bestuurders worden opgesteld. Het concept van dit advies wordt op 14 november a.s. eerst met de stakeholders besproken.

Rijkswaterstaat
IJsselmeergebied
Projecten

Tenslotte zegt Joost toe dat de presentaties van deze bijeenkomst volgende week zullen worden toegezonden. Het verslag komt uiterlijk eind deze maand. Hij nodigt de aanwezigen uit voor een drankje en wenst iedereen een goede thuisreis.

Datum
1 november 2013
Nummer